

10 Φεβρουαρίου, 1994

[ΣΤΥΛΙΑΝΙΔΗΣ, ΝΙΚΗΤΑΣ, ΑΡΤΕΜΙΔΗΣ, Δ/στές]

ΝΙΚΟΣ ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ,

Εφεσείων,

v.

ΛΑΪΚΗ ΣΠΟΡΤΙΓΚ ΚΛΑΠ ΔΙΑ ΤΟΥ ΓΡΑΜΜΑΤΕΩΣ ΑΥΤΗΣ
ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΕΡΓΑΤΟΥΔΗ ΚΑΙ/Η ΟΙΟΥΔΗΠΟΤΕ ΠΡΟΣΩ-
ΠΟΥ ΑΣΚΟΥΝΤΟΣ ΚΑΘΗΚΟΝΤΑ ΓΡΑΜΜΑΤΕΩΣ ΚΑΙ
ΑΛΛΩΝ,

Εφεσιβλήτων,

(Πολιτική Έφεση Αρ. 7983)

-
- Σχέση δικηγόρου πελάτη — Χειρισμοί δικηγόρου κατά την ενώπιον του Δικαστηρίου διαδικασία — Μείωση της κλίμακας αγωγής από τον δικηγόρο του ενάγοντα με αποτέλεσμα η υπόθεση να παραπεμφθεί από το Πλήρες Επαρχιακό Δικαστήριο στο Μονομελές Δικαστήριο — Μεταγενέστερο αίτημα για επαναφορά της κλίμακας στην αρχική κλίμακα — Κατά πόσο έπρεπε να επιτραπεί — Εκτός σε περιπτώσεις όπου έχει δημιουργηθεί κάλυμα με την έννοια του εξ υποσχέσεως καλύματος, ο ενάγων είναι ελεύθερος να καθορίσει την κλίμακα της αγωγής του, ανεξάρτητα από το αν προηγούμενα την είχε μειώσει.
- 5
- 10 Αγωγή — Κλίμακα αγωγής — Δεν αποτελεί μέρος των εγγράφων προτάσεων αλλά συνέπειά τους — Ο ενάγων μπορεί να αυξομειώνει την κλίμακα της αγωγής του, εκτός σε περιπτώσεις όπου έχει δημιουργηθεί εξ υποσχέσεως κάλυμα ή όπου υπάρχει κατάχρηση της διαδικασίας του Δικαστηρίου.
- 15 Στις 17.1.87 ο εφεσείων καταχώρισε στο Επαρχιακό Δικαστήριο Λευκωσίας αγωγή εναντίον των εφεσιβλήτων για ισχυριζόμενη παράνομη απόλυση. Η αρχική κλίμακα της αγωγής, όπως αναγραφόταν στο κλητήριο εντάλμα ήταν πέραν των £10.000, και έτσι η αγωγή παραπέμφθηκε για εκδίκαση στο Πλήρες Επαρχιακό Δικαστήριο. Στις 27.10.88
- 20 ο τότε δικηγόρος του εφεσείοντα με προφορικό αίτημα που εγκρίθηκε από το Δικαστήριο μείωσε την αξίωση κάτω από τις £3.000. Σαν αποτέλεσμα η αγωγή παραπέμφθηκε για εκδίκαση από το Μονομελές

Επαρχιακό Δικαστήριο. Στις 18.2.89 ο τότε δικηγόρος του εφεσείοντα και πάλι με προφορικό αίτημα ζήτησε να αυξηθεί η κλίμακα μεταξύ £3.000 και £5.000 αφού απέδωσε την προηγούμενη δήλωση σε παραδρομή, αίτημα που επίσης έγινε αποδεκτό. Κατά την ακρόαση οι εφεσίβλητοι ήγειραν ένσταση ότι το Επαρχιακό Δικαστήριο στερείτο δικαιοδοσίας εφόσον η απαίτηση είχε μειωθεί κάτω από το ποσό που αντιπροσώπευε τις απολαβές του εφεσείοντα για 2 έτη, γεγονός που σύμφωνα με την νομολογία, έδιδε αποκλειστική δικαιοδοσία για εκδίκαση της διαφοράς στο Δικαστήριο Εργατικών Διαφορών. Ενόψει αυτής της θέσης ο νέος δικηγόρος του εφεσείοντα ζήτησε να αυξηθεί την κλίμακα της αγωγής επαναφέροντάς την στο αρχικό επίπεδο. Το πρωτόδικο Δικαστήριο θεώρησε το αίτημα αυτό σαν προσπάθεια για επίτευξη αναβολής και το απέρριψε. Στη συνέχεια αποδέχθηκε την ένσταση των εφεσίβλητων και απόρριψε την αγωγή λόγω έλλειψης δικαιοδοσίας. Κατ' έφεση, ο εφεσείων ισχυρίστηκε ότι οι ενέργειες του τότε δικηγόρου του να μειώσει την κλίμακα της αγωγής δεν είχαν δημιουργήσει οποιοδήποτε κώλυμα ή κατάσταση που δεν μπορούσε να μεταβληθεί μεταγενέστερα. Οι εφεσίβλητοι ισχυρίστηκαν ότι μείωση της κλίμακας δέσμευε τον εφεσείοντα και δεν μπορούσε κατά το δοκούν να αυξηθεί ξανά.

Αποφασίσθηκε ότι:

- (α) Ισχυρισμοί και δηλώσεις δικηγόρου για λογαριασμό πελάτη του σε δικαστική διαδικασία μπορούν μεταγενέστερα να ανακληθούν και δεν είναι δεσμευτικοί για τον πελάτη εκτός αν στο μεταξύ έχει δημιουργηθεί εξ υποσχέσεως κώλυμα.
- (β) Η κλίμακα της αγωγής δεν είναι μέρος των εγγράφων προτάσεων αλλά συνέπεια αυτών και γι' αυτό η κλίμακα μπορεί να αυξομειώνεται χωρίς να χρειάζεται άδεια τροποποίησης της έκθεσης αιτήσεως.
- (γ) Στην προκείμενη περίπτωση, εφόσον δεν είχε δημιουργηθεί εξ υποσχέσεως κώλυμα, ο εφεσείων ήταν ελεύθερος να προσδιορίσει το ύψος της απαίτησής του παρά τις προηγούμενες δηλώσεις και αιτήματα του τότε δικηγόρου του. Πέραν τούτου, και αν ακόμα μπορούσε να γίνει δεκτή η θέση του πρωτόδικου Δικαστηρίου ότι το αίτημα για αύξηση της κλίμακας αποτελούσε προσπάθεια επίτευξης αναβολής, η απόρριψη του αιτήματος που είχε σαν συνέπεια την απόρριψη και της αγωγής ολόκληρης για έλλειψη δικαιοδοσίας, ήταν υπερβολικό μέτρο για να αντιμετωπισθεί η τυχόν προσπάθεια κωλυσιεργίας του.

Η έφεση επιτράπηκε χωρίς έξοδα.

Υποθέσεις που αναφέρθηκαν:

Thoma v. Hambou (1986) 1 C.L.R. 68,

Βασιλειάδης και Άλλοι ν. Πετρολίνα Λτδ (1994) 1 Α.Α.Δ. 16,

5 *The Cyprus Phassouri Plantations Co. Ltd v. Georghiou (1982) 1 C.L.R. 766,*

Kapsou v. Middle East Airlines Airliban (1988) 1 C.L.R. 152,

Central London Property Trust Ltd v. High Trees House Ltd [1956] 1 All E.R. 256,

H. Clark Ltd v. Wilkinson [1965] 1 All E.R. 934,

10 *Γενικός Εισαγγελέας ν. Εταιρεία Τεχνικών Έργων Λτδ (1993) 1 Α.Α.Δ. 94.*

Έφεση.

Έφεση από τον ενάγοντα κατά της απόφασης του Επαρχιακού Δικαστηρίου Λευκωσίας (Φωτίου, Ε.Δ.) που δόθηκε στις 23 Σεπτεμβρίου, 1989 (Αρ. Αγωγής 737/87) με την οποία απόρριψε την αγωγή του γιατί το Δικαστήριο δεν είχε αρμοδιότητα να την εξετάσει.

15

Κ. Ευσταθίου, για τον Εφεσίοντα.

Ν. Παπαευσταθίου για Τ. Παπαδόπουλο, για τους Εφεσίβλητους.

Cur. adv. vult.

20 **ΣΤΥΛΙΑΝΙΔΗΣ, Δ.:** Την απόφαση του δικαστηρίου θα δώσει ο δικαστής Σ. Νικήτας.

25 **ΝΙΚΗΤΑΣ, Δ.:** Ο πρωτόδικος δικαστής απέρριψε την αγωγή του εφεσίοντα. Κατέληξε σε συμπέρασμα πως δεν είχε καθ' ύλην αρμοδιότητα να την εξετάσει. Προτού αρχίσει η ακροαματική διαδικασία ο δικηγόρος των εφεσιβλήτων-εναγομένων έθεσε θέμα έλλειψης δικαιοδοσίας. Μιά και η εισήγηση του έγινε δεκτή η αγωγή απορρίφθηκε in limine. Ο δικαστής προβληματίστηκε αν έπρεπε να αναστείλει απλώς τη διαδικασία όπως προβλέπει ο θ.10 της Δ.33 του περί Πολιτικής Δικονομίας Διαδικαστικού Κανονισμού. Έκρινε όμως, για τους λόγους που εκθέτει, πως δεν συνέτρεχαν οι προϋ-

ποθέσεις για έκδοση διατάγματος ανακοπής της αγωγής, αλλά ενδεικνυόταν η απόρριψή της.

Το ζήτημα γεννήθηκε από μία σειρά γεγονότων, που αποτελούν την ιστορική βάση της αγωγής και που πρέπει να καταγράψουμε. Από τις έγγραφες προτάσεις συνάγεται ότι οι εφεσίβλητοι προσέλαβαν τον ενάγοντα σαν διευθυντή της λέσχης τους που βρίσκεται στο Γέρι κοντά στη Λευκωσία. Την εργοδότηση διέλιπε γραπτή συμφωνία που συνήψαν μεταξύ τους οι διάδικοι. Οι απολαβές του εφεσείοντα συμφωνήθηκαν σε £530 το μήνα.

5

Η έναρξη της διαδικασίας έγινε με γενικά οπισθογραφημένο κλητήριο ένταλμα, όπως προβλέπει η Δ.2, θ.1. Καταχωρήθηκε στις 17/1/87. Ο εφεσείων αξίωσε από τους εναγόμενους ειδικές και γενικές αποζημιώσεις για παράνομο τεματισμό των υπηρεσιών του που, κατά τους ισχυρισμούς του, έλαβε χώρα στις 24/9/86. Διαζευκτικά ζήτησε αποζημιώσεις για παράβαση της συμφωνίας εργοδότησης. Ακολούθησε στις 2/6/87 η έκθεση απαίτησης στην οποία εξειδίκευσε τα κονδύλια ειδικής ζημίας. Δεν είναι άσχετο να σημειωθεί ότι συμποσούνται σε £6.664,42. Πρόσθετα υπέβαλε αίτημα για επιδίκαση ποσού πέραν των £10.000 για γενικές αποζημιώσεις και για απώλεια σταδιοδρομίας.

10

15

20

Ας σημειωθεί εδώ διευκρινιστικά ότι στο κλητήριο αναφέρεται ότι η αξίωση ξεπερνά τις £10.000. Η αναγραφή του ποσού της επίδικης διαφοράς είναι απαραίτητη πρωτίστως για τον προσδιορισμό της δικαιοδοσίας του Επαρχιακού Δικαστηρίου, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 22 του περί Δικαστηρίων Νόμου αρ. 14/60, όπως τροποποιήθηκε. Καθώς επίσης και για την είσπραξη των δικαστικών τελών ή τον υπολογισμό των δικηγορικών εξόδων. Δε δημιουργεί όμως στεγανό που εμποδίζει την αυξομείωση: **Andreas Thoma v. Anastasias Chambou** (1986) 1 C.L.R. 68. Όπως παρατήρησε εύστοχα το δικαστήριο στην υπόθεση **Αθηνόδορος Βασιλειάδης και Άλλοι ν. Πετρολίνα Ατδ.** (1994) 1 Α.Α.Δ. 16 στη σελ. 23: "Η κλίμακα της αγωγής δεν αποτελεί μέρος της γραπτής πρότασης αλλά συνέπειά της".

25

30

Αρχικά, την υπόθεση ανέλαβε το πλήρες Επαρχιακό Δικαστήριο Λευκωσίας, που έχει απεριόριστη δικαιοδοσία να ακούει πρωτόδικα και αποφασίζει κάθε αγωγή [άρθρο 22(1)]. Στη συνέχεια, όπως προκύπτει από το σχετικό πρακτικό, η υπόθεση παραπέμφθηκε σε μονομελές δικαστήριο. Ο λόγος γιαυτό ήταν ότι ο δικηγόρος που εκπροσωπούσε τότε τον εφεσείοντα προέβη σε δήλωση, που είναι καταγραμμένη, ότι μειώνει την απαίτηση στην κλίμακα αγωγών μεταξύ £3.000 - 5.000.

35

40

Για να είμαστε ακριβέστεροι έγιναν δύο διαβήματα από τον τότε δικηγόρο του εφεσείοντα. Στις 27/10/88 υπέβαλε προφορική αίτηση ενώπιον του Πλήρους Επαρχιακού Δικαστηρίου για μείωση της αξίωσης κάτω από τις £3,000 η οποία και εγκρίθηκε. Σε μεταγενέ-

5 στερη δικάσιμο στις 18/2/89 ζήτησε (από το μονομελές δικαστήριο που ανέλαβε στο μεταξύ την υπόθεση) να αυξηθεί η κλίμακα μεταξύ £3,000 και £5,000 αφού απέδωσε την προηγούμενη δήλωση σε “πα-
ραδρομή”. Το δικαστήριο δέχθηκε το αίτημα (που πάλιν έγινε προ-
φορικά) και καθόρισε την κλίμακα ανάλογα.

10 Κατά την ακρόαση ο δικηγόρος των εφεσιβλήτων πρόβαλε τον ισχυρισμό, που ανέπτυξε και στο δικαστήριο αυτό, ότι η διαφορά των διαδίκων ήταν στην πραγματικότητα εργατική διαφορά για την
15 οποίαν έχει αποκλειστική αρμοδιότητα το Δικαστήριο Εργατικών Διαφορών. Παρατηρούμε ότι τη δικαιοδοσία του εν λόγω δικαστη-
ρίου ρυθμίζει το άρθρο 30 του περί Τεματισμού Απασχολήσεως Νόμου αρ. 24/67 (όπως διαμορφώθηκε από τον τροποποιητικό νό-
μο 6/73) σε συνδυασμό με τις διατάξεις του άρθρου 3.

Έχει διευκρινιστεί από τη νομολογία ότι η πρόσβαση σε Επαρ-
χιακό δικαστήριο είναι δυνατή μόνο στην περίπτωση που η απαιτή-
ση εργοδοτουμένου ξεπερνά την αποζημίωση που μπορεί να διεκδι-
20 κήσει στα πλαίσια των διατάξεων της ειδικής αυτής νομοθεσίας. Σε περίπτωση που οι διεκδικήσεις υπερβαίνουν το παραπάνω ποσό η
δικαιοδοσία ανήκει πια στο Επαρχιακό Δικαστήριο: *The Cyprus Phassouri Plantations Co. Ltd. v. Georghiou* (1982) 1 C.L.R. 766,
25 *Eleni Constantouri Kapsou v. Middle East Airlines Airliban* (1988) 1 C.L.R. 152. Για να ολοκληρωθεί η νομική θέση που αφορά
στο δικαιοδοτικό πλαίσιο είναι απαραίτητο να λεχθεί ότι το άρθρο 3 σε συνδυασμό με τον Πρώτο Πίνακα (όπως έχουν τροποποιηθεί
από τα άρθρα 9(β) του ν. 92/87) βάζουν ως οροφή των διεκδικήσεων
30 εργοδοτουμένου τις απολαβές δύο μόνων ετών.

Έγινε αρχικά προσπάθεια απο τον δικηγόρο των εφεσείωντων να πείσει τον πρωτόδικο δικαστή ότι με τη δήλωση του περιορίσει απλά την έκταση των ειδικών ζημιών χωρίς να περιλαμβάνονται οι γενικές αποζημιώσεις. Η προσπάθεια επαναλήφθηκε από τον κ.
35 Κ. Ευσταθίου στο Εφετείο. Μας παρότρυνε να δεχθούμε ότι περιορισμός της κλίμακας δε σημαίνει κατ’ ανάγκη περιορισμό της απαιτήσης, όπως διατυπώθηκε στα δικόγραφα του εφεσείοντα. Ο πρωτόδικος δικαστής διαφώνησε με την εισήγηση, θεωρώντας ότι υποβιβάστηκε η απαίτηση. Έχοντας υπόψη το κείμενο των δηλώσε-
40 ων δεν υπάρχει αμφιβολία ότι το συμπέρασμα του είναι ορθό. Και

δεν χρειάζεται να πεί κανείς περισσότερα.

Είναι γεγονός ότι αν η απαίτηση παρέμενε κάτω των £5.000 το Επαρχιακό Δικαστήριο δεν θα είχε πλέον δικαιοδοσία στην υπόθεση. Μέχρι το ποσό των £12.720 (530Χ24) η διαφορά θα υπαγόταν στο Δικαστήριο Εργατικών Διαφορών. Ωστόσο ο συνήγορος ζήτησε να αυξηθεί το ποσό της επίδικης διαφοράς στο αρχικό του επίπεδο όταν κινήθηκε η αγωγή. Το πρωτόδικο δικαστήριο απέκλεισε ένα τέτοιο ενδεχόμενο γιατί θεώρησε την αίτηση σαν παρελκυστική τακτική που αποσκοπούσε σε αναβολή της ακρόασης. Αναφέρει σχετικά:

“Δεν βρίσκω κανένα βάσιμο λόγο για να επιτρέψω ξανά την αύξηση της κλίμακας και τη μεταφορά της αγωγής αυτής ενώπιον του Πλήρους Επαρχιακού Δικαστηρίου καθότι είναι σαφές από τα πιο πάνω ότι δεν πρόκειται περί λάθους αλλά τακτικής για αναβολές της ακρόασης της υπόθεσης.....”

Αναπόφευκτη συνέπεια ήταν να ευσταθήσει η ένσταση αναρμοδιότητας και να απορριφθεί η αγωγή.

Ο δικηγόρος του εφεσείοντα υπέβαλε ότι μια και η έκθεση απαιτήσεως δεν τροποποιήθηκε η δήλωση υποβιβασμού της κλίμακας δεν είχε επιπτώσεις στο αντικείμενο της αγωγής, το οποίο παρέμεινε αλώβητο πέραν των £10.000. Υποστηρίζοντας την επικαλούμενη απόφαση, ο δικηγόρος των εφεσιβλήτων είπε ότι ο τότε εκπρόσωπος του εφεσείοντα τον δέσμευσε με την πράξη του εκείνη γιατί ενεργούσε μέσα στη σφαίρα των επαγγελματικών του καθηκόντων σαν δικηγόρος. Και παρόλο που δεν χρειαζόταν τροποποίηση για τη μείωση, ακριβώς διότι έγινε η δήλωση, εντούτοις ο εφεσείων έπρεπε να προσφύγει στις διατάξεις της Δ.25 για να επιτύχει την επανατοποθέτηση της υπόθεσης του στην αρχική κλίμακα, όταν ασκήθηκε η αγωγή. Όμως δεν υπέβαλε τέτοια αίτηση, όπως προβλέπουν οι διατάξεις της Δ.25. Επομένως σωστά ενήργησε ο πρωτόδικος δικαστής απορρίπτοντας την αγωγή για έλλειψη δικαιοδοσίας.

Είναι βέβαιο ότι η δέσμευση από τους χειρισμούς του δικηγόρου του εφεσείοντα δεν προκάλεσε εξ υποσχέσεως κάλυμμα (promissory estoppel) σε βαθμό που παρεμποδιζόταν να ζητήσει αναθεώρηση του ύψους της απαίτησης. Με την έννοια που η αρχή αυτή του δικαίου της επιείκειας, όπως τη συστηματοποίησε ο Λόρδος Denning στη *Central London Property Trust Ltd. v. High Trees House Ltd.* [1956] 1 All E.R. 256, εφαρμόζεται και στην Κύπρο στις περιπτώσεις

που συντρέχουν οι προϋποθέσεις που εξειδικεύει η υπόθεση αυτή.

- 5 Στην *H. Clark Ltd. v. Wilkinson* [1965] 1 All E.R. 934, κρίθηκε ότι η παραδοχή δικηγόρου που έγινε εκ μέρους πελάτη του σε δικαστική διαδικασία μπορούσε μεταγενέστερα να ανακληθεί αν δεν είχαν δημι-
- 10 ουρηγθεί στο αναμεταξύ οι προϋποθέσεις λειτουργίας της αρχής estoppel σε βάρος του αντιδίκου. Η απόφαση έτυχε επιδοκμασίας στην *Γενικός Εισαγγελέας της Δημοκρατίας ν. Εταιρεία Τεχνικών Έργων Ατδ.* (1993) 1 Α.Α.Δ. 94. Σχετικές είναι και άλλες αγγλικές αυθεντίες που αναφέρονται στην ίδια απόφαση και σχετίζονται με τη δε-
- 15 σμευτικότητα των χειρισμών και δηλώσεων δικηγόρου για λογαριασμό πελάτη που αντιπροσωπεύει στο δικαστήριο.

- Έτσι ο εφεσείων ήταν ελεύθερος να προσδιορίσει το ύψος της απαίτησης του και μετά τον αυτοπεριορισμό στον οποίο προέβη ο δικηγόρος του. Διατηρούμε τις αμφιβολίες μας για τη βασιμότητα
- 15 του ευρήματος ότι ο εφεσείων επεδίωκε αναβολή της ακρόασης, που ήταν και η αιτία της πρωτόδικης απόφασης. Δεν ήταν όμως αντικείμενο της έφεσης. Το εκλαμβάνουμε λοιπόν σαν δεδομένο πως είχε σαν στόχο την αναβολή. Ωστόσο η κωλυσιεργία του θα μπορού-
- 20 σε να αντιμετωπιστεί διαφορετικά π.χ. με την καταδίκη του στα έξοδα παρά με το έσχατο μέτρο της απόρριψης της υπόθεσης του. Θα ήταν δύσκολο να σκεφθεί κανείς περιπτώσεις που ο ενάγων πρέπει να στερηθεί του δικαιώματος να καθορίσει ο ίδιος το μέγεθος της απαίτησης του. Εκτός φυσικά αν με τη συμπεριφορά του καταχρά-
- 25 ται τις διαδικασίες.

- Δεν θα μας απασχολήσει το θέμα της αναγκαιότητας υποβολής γραπτής αίτησης κάτω από τη Δ.25, όπως εισηγήθηκε ο δικηγόρος των εφεσιβλήτων. Εδώ, όπως υποδείξαμε και κατά τη συζήτηση, τό-
- 30 σο το κλητήριο όσο και η έκθεση απαιτήσεως ήταν εν πλήρη τάξει από τη σκοπιά αυτή. Θα ήταν επομένως, υπό τις περιστάσεις, αχρείαστη η χρήση της Δ.25, αν υποθέσουμε ότι η παρούσα περίπτωση υπάγεται σ' αυτή. Η πρωτόδικη απόφαση παραμερίζεται σαν εσφαλμένη. Διατάσσεται η εκδίκαση της υπόθεσης στο Πλήρες Επαρχιακό Δικαστήριο.

- 35 Το πρωτόδικο δικαστήριο δεν επιδίκασε έξοδα λόγω της κάποι-ας καινοτομίας που παρουσιάζει η υπόθεση. Για τον ίδιο λόγο επιτρέπουμε την έφεση με το παραπάνω αποτέλεσμα χωρίς έξοδα.

Η έφεση επιτρέπεται χωρίς έξοδα.